

GOVERNANCE CODE KINDEROPVANG AANPASSINGEN

- **HERZIENE INLEIDING JANUARI 2013**

- **VERVALLEN ARTIKELEN JANUARI 2013**

HERZIENE INLEIDING

Goed toezicht is op het moment bijna dagelijks in het nieuws. Bestuurders en toezichthouders worden zich steeds sterker bewust van de mogelijke gevolgen van falend toezicht. Ook de kinderopvang sector is de afgelopen jaren in het nieuws geweest met zaken betreffende falend bestuur en toezicht. Het meest in het oog springend was de zedenkwestie in een Amsterdams kinderdagverblijf, maar ook de vertrekregeling van directeuren en de privatisering van kinderopvangorganisaties leverden discussie op.

Maar goed bestuur en toezicht zijn niet alleen bedoeld om problemen te voorkomen. Goed bestuur en toezicht staan aan de basis van een gezonde organisatie, die zich integer, transparant en met oog voor de omgeving ontwikkelt.

Als directeur, bestuurder of toezichthouder wilt u natuurlijk werken in een organisatie waar bestuur en toezicht goed op orde zijn. Of u nu in een commerciële of niet-commerciële omgeving werkt: de dienstverlening rondom kinderopvang is van groot maatschappelijk belang. Kinderopvang vervult immers – naast ouders en onderwijs – een sleutelrol in het begeleiden van jonge kinderen in hun ontwikkeling. De branche kinderopvang heeft daarmee een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Voor de uitvoering van de primaire opvoedings- en opvangtaken, maar ook voor transparant bestuur en toezicht.

De kinderopvang opereert in een breed en divers maatschappelijk speelveld. Er zijn veel controlerende en beoordelende instanties en belanghebbenden. Kinderen, ouders, werknemers, de overheid: allen hebben baat bij een goed werkende kinderopvangorganisatie. Goed bestuur en toezicht bieden helderheid in deze complexe omgeving. Als duidelijk is waar directie, bestuur en toezicht voor staan, is er meer vertrouwen vanuit de omgeving. Dat draagt ertoe bij dat kinderopvangorganisaties – in samenspraak met belanghebbenden – hun beleid kunnen bepalen en daar verantwoording over kunnen afleggen.

Voor toezichthouders en bestuurders in de kinderopvang ontbrak tot 2008 een richtlijn voor goed bestuur, toezicht, verantwoording en transparantie. In de periode oktober 2008 – oktober 2009 is om die reden een breed samengestelde commissie (de Commissie Governance Kinderopvang, hierna ook te noemen 'de Commissie', waarvan de samenstelling is opgenomen in bijlage 1) aan het werk geweest om ook voor de branche kinderopvang de basis te leggen voor een code voor goed bestuur en toezicht. Daarnaast heeft consultatie van het werkveld plaatsgevonden door het organiseren van ronde tafelgesprekken. Het verslag hiervan vindt u in bijlage 2.

De Code Governance Kinderopvang is specifiek ontwikkeld voor de branche KO en moet recht doen aan de complexiteit van en diversiteit in de branche. De Commissie heeft een externe partij onderzoek laten doen naar de stand van zaken van bestuur, intern toezicht en belanghebbendenparticipatie in de sector om gericht een code te kunnen ontwikkelen. Uit dit onderzoek¹ blijkt dat er niet alleen een grote diversiteit bestaat in organisatievormen in de branche kinderopvang, maar dat er ook grote verschillen zijn in de manier waarop intern toezicht vorm krijgt. Ongeveer de helft van de respondenten is daar in 2009 al actief mee bezig, de andere helft niet! Het verantwoorden van het eigen functioneren van bestuur en/of toezicht gebeurt nog vaak zeer beperkt. Het onderzoek maakt duidelijk dat het van belang is om de wijze van intern toezicht en verantwoording van kinderopvangorganisaties op de agenda te zetten.

1 Onderzoek Governance Kinderopvang 2009- Peter de Koning en Stefan Peij, Rotterdam 2009.

Tegelijkertijd streeft de code naar het bevorderen van de professionalisering van bestuur en intern toezicht in de volle breedte van de branche. De code helpt bij de bewustwording en concrete invulling van rollen van bestuur en toezicht, financiële beheersing, transparantie (openheid), verantwoording en integriteit. Dit wordt gedaan door gebruik te maken van de 4 p's van governance: principes, processen, prestaties en personen².

De code is in de ledenvergaderingen van de NVTK en bdKO in november 2009 aangenomen als uitgangspunt voor het interne bestuur en toezicht. Tevens is in november 2009 de Code aangeboden aan de voorzitters van de beide brancheorganisaties met het verzoek deze ook in hun ledenvergadering te behandelen en als uitgangspunt voor bestuur en toezicht aan te nemen.

Vervolgens is in 2010 zowel door bdKO, als NVTK en brancheorganisaties in diverse regiobijeenkomsten aandacht besteed aan de implementatie van de code. In de zomer van 2011 is door de NVTK onder haar leden een peiling gehouden over de implementatie van de code. Daaruit blijkt dat de code bij vrijwel alle organisaties bekend is en wordt ingevoerd. De code wordt als behulpzaam instrument gezien voor het systematisch werken aan verbetering van bestuur en toezicht. Voor de kleine kinderopvangorganisaties is in opdracht van de Brancheorganisatie Kinderopvang door de NVTK de brochure 'Goed bestuur laat je zien' ontwikkeld. Dit 6-stappenplan is bedoeld om de invoering van governance voor kleine organisaties toegankelijk te maken. De gemeente Amsterdam, waar veel particuliere aanbieders van kinderopvang zijn, stimuleert het navolgen van de code. Op de conferentie die door de gemeente Amsterdam georganiseerd werd gaf het ministerie van SZW aan dat als de brancheorganisatie de code verplicht stelt, dat dit ook onderdeel van de kwaliteitsregels zal worden.

Op 23 november 2011 is door de algemene ledenvergadering van de Brancheorganisatie Kinderopvang de code³ unaniem aanvaard. Daarmee is een brede basis gelegd voor de kwaliteit en transparantie van de sector.

Wijzigingen in deze tweede druk van de Governance Code kinderopvang zijn:

- In uitwerking 1 en 2 is het artikel V 1.18 vervallen, omdat dit in de praktijk problemen oplevert. Het doel van het artikel (periodiek de geschiktheid van de bestuurder toetsen aan de zich ontwikkelende organisatie) is niet in overeenstemming met de effecten (problemen bij de aanstelling van de bestuurder, discussies over de vertrekregeling bij de aanstellingsgesprekken).
- In uitwerking 4 en 6 zijn de artikelen V 1.2 en V 1.3 vervallen, omdat er bij de eenmanszaak en de BV zonder RvC vrijwel altijd sprake is van een directeur die tevens eigenaar, resp. aandeelhouder is. Belangen van de directeur en de organisatie vallen dan per definitie samen.

Om invoering en naleving van de code te vergemakkelijken hebben NVTK en bdKO een 'toolkit' met praktische handreikingen en voorbeelden ontwikkeld. De toolkit biedt onder meer voorbeelden van reglementen. Daarnaast komen tal van praktische vragen aan de orde, zoals hoe zit het met evaluatie, de relatie bestuurder-toezichthouder, het aantal zittingstermijnen en het voorkomen van tegenstrijdige belangen. De toolkit is bij de NVTK te bestellen.

De partijen die de code onderschrijven zullen drie jaar na het aannemen van de code een evaluatie laten uitvoeren naar de invoering en het gebruik van de code in de praktijk. Dan wordt bepaald in hoeverre de kinderopvangorganisaties de code naleven en welke aanpassingen nodig zijn ter verbetering.

2 'Goed bestuur in governancecodes', Ineke Boers en Cor van Montfort, Goed Bestuur no. 4-2006.

3 Met inbegrip van de wijzigingen zoals door de NVTK voorgesteld. Deze zijn in deze herziene uitgave reeds verwerkt.

VERVALLEN ARTIKELEN

Januari 2013

In **Uitwerking 1 en 2** is **artikel V 1.18** vervallen, omdat dit in de praktijk problemen oplevert. Het doel van het artikel (periodiek de geschiktheid van de bestuurder toetsen aan de zich ontwikkelende organisatie) is niet in overeenstemming met de effecten (problemen bij de aanstelling van de bestuurder, discussies over de vertrekregeling bij de aanstellingsgesprekken).

In **Uitwerking 4 en 6** zijn de **artikelen V 1.2 en V 1.3** vervallen, omdat er bij de eenmanszaak en de BV zonder RvC vrijwel altijd sprake is van een directeur die tevens eigenaar, resp. aandeelhouder is. Belangen van de directeur en de organisatie vallen dan per definitie samen.

Dit zijn aanpassingen op de eerste druk van de Code Governance Kinderopvang, verschenen in oktober 2009.